

LECTIO DIVINA

SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Jn 8,1-11

Nagyböjt 5. vasárnap („C” év)

Az vesse rá az első követ, aki bűntelen közületek!

PÉCSI EGYHÁZMEGYE

„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMÍÁS 29,11)

+ EVANGÉLIUM Szent János könyvéből

Az vesse rá az első követ, aki büntelen közületek!

Abban az időben Jézus kiment az Olajfák-hegyére. Kora reggel újra megjelent a templomban. A nép köréje sereglett, ő pedig leült, és tanította őket.

Az írástudók és a farizeusok egy házasságtörésen ért asszonyt vittek eléje. Odaállították középre, és így szóltak hozzá: „Mester, ezt az asszonyt házasságtörésen érték. Mózes azt parancsolta a törvényben, hogy az ilyet meg kell kövezni. Hát te mit mondasz?” Ezt azért kérdezték, hogy próbára tegyék, és vádolhassák.

Jézus lehajolt, és az ujjával írni kezdett a földön. Ők azonban tovább faggatták. Erre fölegyenesedett, és azt mondta nekik: „Az vesse rá az első követ, aki közületek bűn nélkül van!” Aztán újra lehajolt, s tovább írt a földön. Azok meg ennek hallatára egymás után eloldalogtak, kezdve a véneken, s csak Jézus maradt ott a középben álló asszonnal.

Jézus fölegyenesedett és megszólította: „Asszony, hol vannak, akik vádoltak téged? Senki sem ítélte el?”

„Senki, Uram” – felelte az asszony.

Erre Jézus azt mondta neki: „Én sem ítéllek el. Menj, de többé ne vétkezzél!”

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

¹ Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.

Jézus pedig az Olajfák-hegyére ment.

² Ὁρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.

Korán reggel pedig ismét megjelent a templomban, és az egész néptömeg odament hozzá, és leülve tanította őket.

³ Ἄγουσιν δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι γυναῖκα ἐπὶ μοιχεία κατελιημμένην καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ

Az írástudók és a farizeusok (oda)vezetnek pedig egy házasságtörésen rajtakapott asszonyt, és középre állítva őt

⁴ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατελιηπται ἐπ’ αὐτοφώρῳ μοιχευομένη·

mondják neki: „Mester, ezt az asszonyt házasságtörésen kapták rajta,

⁵ ἐν δὲ τῷ νόμῳ ἡμῖν Μωϋσῆς ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθάζειν. σὺ οὖν τί λέγεις;

a törvényben pedig nekünk Mózes azt parancsolta, hogy az ilyenfélét kövezzük meg. Te tehát mit mondasz?”

⁶ τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ κατέγραφεν εἰς τὴν γῆν.

Ezt pedig próbára téve őt mondták, hogy legyen nekik mivel vádolniuk őt. Jézus pedig lehajolva, az ujjával írogatott a földbe.

⁷ ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνέκυψεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος ἐπ’ αὐτὴν βαλέτω λίθον.

Amikor pedig kitartóan kérdezték őt, felegyenesedett és mondta nekik: „Az dobja rá elsőként a követ, aki közületek bűntelen.”

⁸ καὶ πάλιν κατακύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν.

És ismét lehajolva írogatott a földbe.

⁹ οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐξήρχοντο εἰς καθ’ εἷς ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ κατελείφθη μόνος καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ οὔσα.

Hallva pedig eltávoztak egyik a másikat követően, kezdve az idősebbektől, és ott maradt egyedül, és az asszony középen.

¹⁰ ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ποῦ εἰσιν; οὐδεὶς σε κατέκρινεν;

Felegyenesedve pedig Jézus mondta neki: „Asszony, hol vannak? Senki sem ítélte el téged?”

¹¹ ἢ δὲ εἶπεν· οὐδεὶς, κύριε. εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς· οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω· πορεύου, [καὶ] ἀπὸ τοῦ νῦν μηκέτι ἀμάρτανε.

Az pedig mondta: „Senki sem, Uram.” Mondta pedig Jézus: „Én sem ítélek el téged: menj, és mostantól többé ne vétkezzél!”

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹ IESUS AUTEM PERREXIT IN MONTEM OLIVETI.

¹ Jézus kiment az Olajfák hegyére,

¹ Jézus pedig kiment az Olajfák hegyére.

¹ *Jézus kiment az Olajfák hegyére.*

¹ *Jézus pedig elméne az Olajfák hegyére.*

¹ Jézus pedig kiment az Olajfák hegyére.

² DILUCULO AUTEM ITERUM VENIT IN TEMPLUM, ET OMNIS POPULUS VENIEBAT AD EUM, ET SEDENS DOCEBAT EOS.

² majd kora reggel újra megjelent a templomban. A nép köré sereglett, s ő leült és tanította őket.

² Korán reggel ismét megjelent a templomban, ahol az egész nép köréje sereglett. Leült, és tanította őket.

² *Kora reggel ismét megjelent a templomban. A nép mind köréje sereglett, ő pedig leült és tanította őket.*

² *Jó reggel azonban ismét ott vala a templomban, és az egész nép hozzá méne; és leülvén, tanítja vala őket.*

² De korán reggel ismét megjelent a Templomban, és az egész nép hozzá sereglett. Ő pedig leült, és tanította őket.

³ ADDUCUNT AUTEM SCRIBAE ET PHARISAEI MULIEREM IN ADULTERIO DEPREHENSAM ET STATUERUNT EAM IN MEDIO

³ Az írástudók és a farizeusok egy házasságtörésen ért asszonyt vittek eléje. Odaállították középre,

³ Az írástudók és a farizeusok odavittek hozzá egy asszonyt, akit házasságtörésen értek. Középre állították,

- ³ *Az írástudók és farizeusok akkor egy házasságtörésen ért asszonyt hoztak oda és elébe állították.*
- ³ *Az írástudók és a farizeusok pedig egy asszonyt vivének hozzá, a kit házasságtörésen kaptak vala, és a középre állítván azt,*
- ³ Ekkor az írástudók és a farizeusok odavezettek egy asszonyt, akit házasságtörésen értek. Középre állították,
- ⁴ ET DICUNT EI: “MAGISTER, HAEC MULIER MANIFESTO DEPREHENSUS EST IN ADULTERIO.
- ⁴ és így szóltak hozzá: „Mester, ezt az asszonyt röviddel ezelőtt házasságtörésen érték.
- ⁴ és azt mondták Jézusnak: »Mester! Ezt az asszonyt házasságtörésen kapták.
- ⁴ „Mester, mondták, ezt az asszonyt éppen most érték házasságtörésen.
- ⁴ *Mondának néki: Mester, ez az asszony tetten kapott, mint házasságtörő.*
- ⁴ és így szóltak Jézushoz: – Mester, ezt az asszonyt házasságtörés közben tetten érték.
- ⁵ IN LEGE AUTEM MOYSES MANDAVIT NOBIS HUIUSMODI LAPIDARE; TU ERGO QUID DICIS?”.
- ⁵ Mózes azt parancsolta a törvényben, hogy az ilyet meg kell kövezni. Hát te mit mondasz?”
- ⁵ Mózes a törvényben azt parancsolta nekünk, hogy az ilyeneket meg kell kövezni. Te ugyan mit mondasz?«
- ⁵ *Mózes azt parancsolta a törvényben, hogy az ilyent meg kell kövezni. Te mit mondasz?”*
- ⁵ *A törvényben pedig megparancsolta nekünk Mózes, hogy az ilyenek köveztessenek meg: te azért mit mondasz?*
- ⁵ Mózes azt parancsolta nekünk a Törvényben, hogy kövezzük meg az ilyeneket. Te mit mondasz?
- ⁶ HOC AUTEM DICEBANT TENTANTES EUM, UT POSSENT ACCUSARE EUM. IESUS AUTEM INCLINANS SE DEORSUM DIGITO SCRIBEBAT IN TERRA.
- ⁶ Ezt azért kérdezték, hogy próbára tegyék, s vádolhassák. Jézus lehajolt, és az ujjával írni kezdett a földön.
- ⁶ Ezt azért mondták, hogy próbára tegyék, és hogy bevádolhassák. Jézus azonban lehajolt, és ujjával írt a földre.
- ⁶ *Ezzel próbára akarták tenni, hogy aztán vádolhassák. Jézus lehajolt és ujjával írni kezdett a földön.*
- ⁶ *Ezt pedig azért mondák, hogy megkísértsék őt, hogy legyen őt mivel vádolniuk. Jézus pedig lehajolván, az ujjával ír vala a földre.*
- ⁶ Ezt azért mondták, hogy csapdát állítsanak neki, és legyen mivel vádolniuk őt. Jézus pedig lehajolt, és ujjával írt a földre.

⁷ CUM AUTEM PERSEVERARENT INTERROGANTES EUM, EREXIT SE ET DIXIT EIS: “QUI SINE PECCATO EST VESTRUM, PRIMUS IN ILLAM LAPIDEM MITTAT”;

⁷ De tovább faggatták, azért fölegyenesedett, és azt mondta nekik: „Az vesse rá az első követ, aki büntelen közületek!”

⁷ Amikor azok tovább faggatták őt, fölegyenesedett, és azt mondta nekik: »Aki közületek bűn nélkül van, az vessen rá először követ.«

⁷ További faggatásukra fölegyenesedett és így szólt hozzájuk: „Aki bűn nélkül van közületek, az vesse rá az első követ!”

⁷ De mikor szorgalmazva kérdezik őt, felegyenesedve monda nekik: A ki közületek nem bűnös, az vesse rá először a követ.

⁷ Amikor továbbra is faggatták, felegyenesedett, és ezt mondta nekik: – Aki büntelen közületek, az vessen rá először követ!

⁸ ET ITERUM SE INCLINANS SCRIBEBAT IN TERRA. ⁹ AUDIENTES AUTEM UNUS POST UNUM EXIBANT, INCIPIENTES A SENIORIBUS, ET REMANSIT SOLUS, ET MULIER IN MEDIO STANS.

⁸ Aztán újra lehajolt, s tovább írt a földön,

⁸ Aztán újra lehajolt, és írt a földre.

⁸ Aztán újra lehajolt és tovább írt a földön.

⁸ És újra lehajolván, írt vala a földre.

⁸ Lehajolt, és tovább írt a földre.

⁹ Ők meg ennek hallatára eloldalogtak, egyikük a másik után, kezdve a véneken, s csak Jézus maradt ott a középütt álló asszonnyal.

⁹ Azok pedig ennek hallatára egymás után elmentek, kezdve a véneken, s ő egyedül maradt a középén álló asszonnyal.

⁹ Ennek hallatára azok egymás után eltávoztak, kezdve az idősebbeken, úgyhogy Jézus egyedül maradt az előtte álló asszonnyal.

⁹ Azok pedig ezt hallván és a lelkiismeret által vádoltatván, egymásután kimenének a vénektől kezdve mind az utolsóig; és egyedül Jézus maradt vala és az asszony a középén állva.

⁹ Azok pedig ezt hallva egymás után elmentek, kezdve a véneken, és egyedül ő meg az asszony maradt ott a középén.

¹⁰ ERIGENS AUTEM SE IESUS DIXIT EI: “MULIER, UBI SUNT? NEMO TE CONDEMNAVIT?”.

¹⁰ Jézus fölegyenesedett és megszólította: „Asszony, hova lettek? Senki sem ítélte el?”

¹⁰ Jézus fölegyenesedett, és azt mondta neki: »Asszony, hol vannak ők? Senki sem ítelt el téged?«

¹⁰ *Jézus akkor fölegyenesedett: „Asszony, szólt hozzá, hol vannak a vádlóid? Senki sem ítelt el téged?”*

¹⁰ *Mikor pedig Jézus felegyenesedett és senkit sem látta az asszonyon kívül, monda neki: Asszony, hol vannak azok a te vádlóid? Senki sem kárhoztatott-é téged?*

¹⁰ Jézus felegyenesedett, és így szólt hozzá: – Asszony, hol vannak? Senki sem ítelt el téged? –

¹¹ QUAE DIXIT: “NEMO, DOMINE”. DIXIT AUTEM IESUS: “NEC EGO TE CONDEMNO; VADE ET AMPLIUS IAM NOLI PECCARE”.

¹¹ „Senki, Uram” – felelte az asszony. Erre Jézus azt mondta neki: „Én sem ítélek el. Menj, de többé ne vétkezzél!”

¹¹ Az erre így szólt: »Senki, Uram!« Jézus ekkor azt mondta neki: »Én sem ítélek el. Menj, és többé már ne vétkezzél!«

¹¹ „Senki, Uram!” – felelte. Mire Jézus így szólt: „Én sem ítélek el. Menj, de többé ne vétkezzél!”

¹¹ *Az pedig monda: Senki, Uram! Jézus pedig monda neki: Én sem kárhoztatlak: eredj el és többé ne vétkezzél!*

¹¹ Senki, Uram – válaszolta. – Én sem ítélek el – mondta Jézus. – Menj, és mostantól fogva többé ne vétkezzél!]]

1.3. BEHATÁROLÁS

Ez az epizód a János-evangélium nyolcadik fejezetének elején található. A pontos helyszínmegjelölés, az események részletes leírása jól körülhatárolja a szakaszt, ami a Jn 8,1-11 versek között helyezkedik el. A megelőző epizódban Jézus többek között az „élő víz forrásairól”, vagyis a Szentlélekről (Jn 7,38-39), a következő szakaszban pedig önmagáról mint a „világ világosságáról” beszél (Jn 8,12). Ennek tükrében még jobban kidomborodik, hogy Jézus Krisztus megbocsátó tette a bűnös asszony számára valóban világosság és élet.

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

Az evangélista hangsúlyozza, hogy

- Jézus bölcsen tanítja a hallgatóságot. Tekintéllyel és hatalommal beszél, amit az ülő helyzete is jelez.
- A korán reggel történt epizód arra is utal, hogy mindenki életében csak Jézus hozhatja meg a megújulást.
- Jézus nem eltörölni jött a mózesi törvényeket, hanem beteljesíteni.
- Az Úr először az embert nézi, és csak utána annak tetteit, bűneit. Ő különbséget tesz a személy és a bűn között, hiszen az ember mindig több annál, mint amit tesz. A bűnösnek állandóan kész megbocsátani, a bűnt

viszont elutasítja, ahogy szépen látszik a házasságtörő asszonynak mondott válaszában is: „Én sem ítélek el téged: menj, és mostantól többé ne vétkezzél.” (Jn 8,11)

– A Mester nem hagyja magára a bűnöst, hűségesen kitart mellette, csendben jelen van számára, hogy felemelhesse, felszabadíthassa a bűn kötelékeiből.

– Nem elítélni kell a másik embert, hanem egyszerű alázattal és hűséggel segíteni abban, hogy megtérjen, hogy rádöbbenjen bűnének fájdalmára, s bátran elinduljon Isten felé.

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

ἀνέκυψεν (*ánekušpen*): felegyenesedni (Jn 8,7.10)

Ez a szó négyszer jelenik meg az evangéliumokban, s mindegyik alkalommal a szabadulás, a megváltás üzenete kapcsolódik hozzá. Jézus meggyógyít egy 18 éve meggörnyedt hátú asszonyt, akit felold a sátán kötelékéből, s aki ezt követően fel tud egyenesedni (Lk 13,11). Továbbá az Úr a második eljövetele kapcsán hangsúlyozza, hogy az emberek egyenesedjenek fel akkor, és emeljék fel a fejüket, mert elérkezett a megváltás (Lk 21,28). Majd felegyenesedve azt mondja az írástudóknak és a farizeusoknak, hogy aki büntelen, az vesse rá a házasságtörő nőre a követ, ami által megmenti a szerencsétlen asszonyt (Jn 8,7). Szintén felegyenesedve, gyengéd irgalommal mondja e bűnös nőnek, hogy többé ne vétkezzék: vagyis lelkileg is felszabadítja őt megbocsátva bűneit (Jn 8,10).

A felegyenesedés gesztusa tehát Jézus szabadító hatalmát és tevékenységét jelzi, aki a betegségből, a bűnből képes felemelni az embert. Míg a bűn lehúzza, addig az Úr felemeli a bűnöst és a gyengét. Ez a teremtett világ biztos reménye és öröme, mert Jézus minden egyes alkalommal a Szabadítóként lép fel és tevékenykedik!

κατέκριεν (*kátákrinen*): elítél, elmarasztal, kárhoztat (Jn 8,10-11)

A kifejezés gyakran kapcsolódik a Jézusra váró szenvedéshez, akit halálra ítélték (Mt 20,18; Mt 27,3; Mk 10,33; Mk 14,64). Illetve utal Dél királynőjére és a niniveiekre, akik elítélik majd a hittelen nemzedékeket, akik nem tértek meg (Mt 12,41-42; Lk 11,31-32). A feltámadt Jézus egyértelműen kijelenti, hogy aki nem hisz, azt el fogják ítélni, elkárhozik (Mk 16,16). Mindezek fényében fontos hangsúlyozni, hogy az a Jézus, akit halálra ítélték, nem ítélt el senkit, illetve ezt tudatosítja a hallgatóiban is (Jn 8,10-11). Az Úr nem ír le soha senkit, nem mond le soha senkiről: irgalma nem elítél, hanem felemel és megbocsát. Viszont ezelőtt az irgalmas szeretet előtt az embernek szabadon kell megnyílnia, azaz hinnie és megtérnie, mert enélkül nincs üdvösség.

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Párhuzamok János evangéliumán belül

Jn 5,14 Később Jézus találkozott vele a templomban, és azt mondta neki: „Nézd, meggyógyultál. Többé ne vétkezzél, nehogy még nagyobb baj érjen.

Jn 6,6 Ezt azért kérdezte, mert próbára akarta tenni, maga ugyanis tudta, mit fog végbevinni.

Szinoptikus párhuzamok

Mt 7,1-5 Ne ítélkezzetek, hogy fölöttetek se ítélkezzenek! Amilyen ítélettel ti ítélkeztek, olyannal fognak majd fölöttetek is ítélkezni. Amilyen mértékkel mértek, olyannal fognak majd nektek is visszamérni. Miért látod meg a szálkát embertársad szemében, amikor a magadéban a gerendát sem veszed észre? Hogy mondhatod embertársadnak, hogy hadd vegyem ki a szemedből a szálkát, amikor a magad szemében gerenda van? Képmutató! Előbb vedd ki a gerendát a saját szemedből, s akkor hozzáláthatsz ahhoz, hogy kivedd a szálkát embertársad szeméből!

Mt 12,10 Éppen ott volt egy béna kezű ember. Hogy vádaskodhassanak ellene, megkérdezték: „Szabad-e szombaton gyógyítani?”

Mt 22,15 A farizeusok erre félrevonultak és megtárgyalták, hogyan tudnának szavaiba belekötni.

Mt 22,22 Ezt hallva annyira meglepődtek, hogy otthagyták és eloldalogtak.

Mt 26,55 Abban az órában Jézus azt mondta a tömegnek: „Mint valami rabló ellen, úgy vonultatok ki kardokkal és dorongokkal, hogy elfogjatok. Naponta ott voltam a templomban, és tanítottam, mégsem fogtatok el.”

Lk 6,7 Az írástudók és a farizeusok figyelték, vajon gyógyít-e szombaton, hogy legyen alapjuk vádat emelni ellene.

Lk 7,37-50 Élt a városban egy bűnös nő. Amikor megtudta, hogy a farizeus házában van vendégségben, alabástrom edényben illatos olajat hozott. Megállt hátul a lábánál, és sírva fakadt. Könnyeit Jézus lábára hullatta, majd hajával megtörölte, elárasztotta csókjaival, és megkenete illatos olajjal. Mikor ezt a farizeus házigazda látta, így szólt magában: „Ha próféta volna, tudná, hogy ki és miféle az, aki érinti: hogy bűnös nő.” Jézus akkor hozzá fordult: „Simon, mondanék neked valamit.” Az kérte: „Mester! Hát mondd el!” „Egy hitelezőnek két adósa volt. Az egyik ötszáz dénárral tartozott neki, a másik ötvennel. Nem volt miből fizetniük, hát elengedte mind a kettőnek. Melyikük szereti most jobban?” „Úgy gondolom, az, akinek többet elengedett” – felelte Simon. „Helyesen feleltél” – mondta neki. Majd az asszony felé fordulva így szólt Simonhoz: „Látod ezt az asszonyt? Betértem házadba, s nem adtál vizet a lábamra. Ez a könnyeivel áztatta lábamat, és a hajával törölte meg. Csókot sem adtál nekem, ez meg egyfolytában csókolgatja a lábam, amióta csak bejött. Aztán a fejemet sem kentet meg olajjal. Ez meg a lábamat keni illatos olajával. Azt mondom hát neked, sok bűne bocsánatot nyer, mert nagyon szeretett. Akinek kevés bűnét bocsátják meg, az csak kevésbé szeret.” Aztán így szólt az asszonyhoz: „Bűneid bocsánatot

nyernek.” A vendégek összesúgtak: „Ki ez, hogy még a bűnöket is megbocsátja?” De ő ismét az asszonyhoz fordult: „A hited megmentett. Menj békével!”

Lk 20,20 Szemmel tartották és cselvetőket küldtek ki. Ezek jószándékú embernek tették magukat, hogy szaván fogják, s aztán kiszolgáltatassák a hatóságnak és a helytartó hatalmának.

Lk 21,37-38 Nappal a templomban tanított, éjszakára pedig kiment az Olajfák hegyére, és ott töltötte az időt. Kora reggel az egész nép a templomba gyülekezett, hogy hallgassa.

Kánoni elemzés párhuzamok a Szentírás más könyveiben

Szám 5,12-15 Szólj Izrael fiaihoz és mondd meg nekik: Ha valamely férfinak a felesége félrelép, és hűtlenné válik azáltal, hogy valaki más hál vele, a dolog azonban rejtve marad a férje előtt, mivel titokban szennyezte be magát, s tanúk sem lépnek fel ellene, mert hisz vigyázott, nehogy rajtakapják, s most hatalmába ejti a féltékenység szelleme és féltékennyé válik feleségére, aki csakugyan beszennyezte magát, vagy ha megszállja a féltékenység szelleme, s féltékennyé lesz feleségére, jóllehet az ártatlan, akkor az illető férfi vezesse feleségét a pap elé, s egyszersmind áldozati adományt is vigyen magával, egy tized efa árpalisztet.

Lev 20,10 Ha valaki férjes nővel házasságtörést követ el, mégpedig: aki embertársának feleségével házasságtörést követ el, az halállal lakol; ő is, büntársa is.

MTörv 17,7 “Először a tanúk emeljék föl megkövezésre a kezüket, aztán az egész nép. Irtsd ki, ami gonosz, körödből!

MTörv 22,22-24 Ha rajtakapnak valamely férfit, hogy férjes asszonnyal hál, mindketten haljanak meg, a férfi is, aki együtt hált az asszonnyal, meg az asszony is. Irtsd ki, ami gonosz, Izraelből! Ha egy érintetlen leánnyal, aki el van jegyezve valamely férfival, a városban találkozik egy másik férfi és együtt hál vele, vezessétek mind a kettőjüket a város kapujához és kövezzétek őket agyon: a lányt amiatt, hogy bent a városban nem kiáltott segítségért, a férfit, mivel meggyalázta embertársa feleségét. Irtsd ki, ami gonosz, körödből.

Zsolt 103,8.13-14 Az Úr irgalmas és könyörületes, szelíd a haragban és gazdag az irgalomban. (...) Ahogy az apa megkönyörül fiain, úgy könyörül az Úr azokon, akik őt félik. Tudja jól, milyen az alkatunk, tudja, hogy a porból származunk.

Ez 18,32 Nem lelem én örömet a halálban – mondja az Úr, az Isten. Térjetelek hát meg és éljetelek!

Ez 33,11 Mondd meg nekik: „Amint igaz, hogy élek – mondja az Úr, az Isten –, nem lelem kedvemet az istentelen halálában. Inkább annak örülök, ha az istentelen letér útjáról és él. Térjetelek meg, térjetelek le gonosz utatokról! Miért akartok meghalni, Izrael háza?”

Róm 2,1.22 Nincs hát számodra mentség, bárki vagy is, te ember, aki ítélkezel. Mert amikor mást elítélsz, magadat marasztalod el, hiszen ugyanazt műveled te is, ítélkező. (...) Azt mondod: ne törj házasságot, s magad házasságot törsz? Utálsz a bálványokat, és templomrablást követsz el?

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Szent Ágoston: Azt mondták ugyanis magukban: Ha úgy dönt, hogy engedjük el, akkor nincs igazsága; mert nem parancsolhatott olyan törvényt, amely jogtalan. És így hozzák fel ama törvényt, amit említenek: Mózes előírta nekünk, hogy az ilyen asszonyokat meg kell kövezni. De hogy szelídségét ne veszítse, ami miatt már a nép számára szeretetre méltóvá vált, biztos azt fogja mondani, hogy engedjék elmenni őt. Ennél fogva provokálják ki ítéletét és mondják: Nos, mit szólsz? Ezért találunk majd egy ítélezésre való lehetőséget, és vádlottat csinálunk belőle a törvény látszat szószólóiként.

Ez a hang az igazságosságból fakad. A bűnös asszonynak bűnhődnie kell, de nem a bűnösök által; a törvényt be kell tartani, de nem azok által, akik csak színjátékból védekeznek.

Ketten maradtak: a nyomorúság és a könnyörületesség, s csak Jézus maradt ott a középütt álló asszonnyal.

Fent az igazság hangját hallottuk, most pedig halljuk meg az irgalmasság hangját; miszerint ez következik: „*Én sem ítéllek el*”, mondta az, kinek ítéletétől talán féltél, mivel bennem nem találtál bűnt. – Mi ez, Uram? Tán a bűnt jónak nevezed? – egyáltalán nem. Figyeld, mi következik: „*Menj, és többé ne vétkezz!*” Tehát az Úr is ítél, de a bűnt, nem az embert.

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

430. Jézus héberül azt jelenti, hogy 'Isten megszabadít'. Az angyali üdvözléskor Gábor angyal adja neki a Jézus nevet, mely kifejezi, hogy ki ő és mi a küldetése. Mivel „senki nem bocsáthat meg bűnöket, csak egyedül Isten” (Mk 2,7), Jézusban, az Ő emberré lett örök Fiában Ő az, aki „megszabadítja népét a bűneitől” (Mt 1,21). Így Jézusban Isten összefoglalja egész üdvözítő művét, melyet az emberért tesz.

545. Jézus az Istenország asztalához hívja a bűnösöket: „Nem az igazakat jöttem hívni, hanem a bűnösöket” (Mk 2,17). Megtérésre szólítja föl őket, ami nélkül nem lehet belépni az Országba. De szóval és tettel megmutatja nekik Atyja határtalan irgalmát irántuk, és a határtalan „örömet”, mely „az égben lesz egyetlen megtérő bűnös miatt” (Lk 15,7). E szeretet legfőbb bizonyága életének fölládozása „a bűnök bocsánatára” (Mt 26,28).

589. Mindenekelőtt azonban Jézus azzal keltett megütközést, hogy a bűnösök iránti irgalmas magatartását Isten bűnösök iránti magatartásával azonosította. Egészen odáig ment, hogy egy asztalhoz ülve a bűnösökkel arra utalt, hogy bebocsátja őket a messiási lakomára. De főként amikor bűnöket bocsátott meg, állította Jézus dilemma elé Izrael vallási hatóságait. Nemde jogosan mondták fölháborodásukban: „Ki bocsáthatja meg a bűnöket, ha nem egyedül az Isten” (Mk 2,7)? Jézus, amikor bűnöket bocsát meg, vagy

káromkodik, mert ember létére egyenlővé teszi magát Istennel, vagy igazat mond, és akkor személye jelenvalóvá teszi és kinyilatkoztatja Isten Nevét.

1846. Az evangélium Isten bűnösök iránti irgalmasságának kinyilatkoztatása Jézus Krisztusban. Az angyal ezt hirdeti Józsefnek: „A nevét Jézusnak fogod hívni, mert ő szabadítja meg népét bűneitől” (Mt 1,21). Ugyanez elmondható az Eucharisztiaőról, a megváltás szentségéről: „Ez az én vérem, az új Szövetségé, amely sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára” (Mt 26,28).

1847. Isten, „aki nélküled alkotott téged, nem tesz megigazulttá téged nélküled”. Irgalmasságának elfogadása részünkről megköveteli bűneink megvallását. „Ha azt állítjuk, hogy nincs bűnünk, saját magunkat vezetjük félre, és nincs meg bennünk az igazság. Ha megvalljuk bűneinket, akkor mivel Ő jó és igazságos, megbocsátja bűneinket, és minden gonoszságtól megtisztít minket.” (1Jn 1,8–9)

133. Az Egyház „nyomatékosan buzdítja és sürgeti (...) az összes Krisztus-hívőket, hogy a Szentírás gyakori olvasásával szerezzék meg »Jézus Krisztus fönséges ismeretét« (Fil 3,8). »Mert aki nem ismeri a Szentírást, nem ismeri Krisztust.«”

428. Aki arra hivatott, hogy Krisztust hirdesse, annak elsősorban „Jézus Krisztusnak mindent felülmúló ismeretét” kell keresnie; „mindent hátránynak kell tartania”, hogy „Krisztust” megnyerje és „hozzá” tartozzon, hogy „megismerje Őt és az Ő föltámadásának erejét és a szenvedésével való közösséget, hasonlóvá válva az Ő halálához, hogy eljusson a halálból a föltámadásra is” (Fil 3,8–11).

648. Krisztus föltámadása a hit tárgya, amennyiben Isten transzcendens beavatkozása a teremtésben és a történelemben. A föltámadásban a három isteni személy együtt tevékenykedik, és kinyilvánítják sajátosságaikat. A föltámadás ugyanis az Atya hatalmával történik, aki „föltámasztotta” (ApCsel 2,24) Krisztust, az Ő Fiát, és így az Ő emberségét – testével együtt – tökéletesen bevezette a Szentháromságba. Jézus véglegesen „Isten Fiának bizonyul erőben a megszentelés Lelke által a halálból való föltámadásával” (Róm 1,4). Szent Pál hangsúlyozza Isten hatalmának megnyilvánulását a Szentlélek tevékenykedése által, aki életre keltette Jézus halott emberségét és meghívta Őt az Úr dicsőséges állapotára.

989. Erősen hisszük és ezért reméljük: amint Krisztus valóban föltámadt a holtak közül és örökké él, úgy haláluk után az igazak is örökké élni fognak a föltámadt Krisztussal, és Ő föltámasztja őket az utolsó napon. Föltámadásunk, miként az Övé, a Szentháromság műve lesz:

„Ha pedig bennetek lakik annak Lelke, aki föltámasztotta Jézust a halálból, ő, aki Jézus Krisztust föltámasztotta a halottak közül, halandó testeteket is életre kelti bennetek lakó Lelke által (Róm 8,11).

1006. „Az emberi lét a halál színe előtt válik a legnagyobb talánnyá”. A testi halál bizonyos értelemben természetes, ám a hit szemében valójában a „bűn zsoldja” (Róm 6,23). Azok számára viszont, akik Krisztus kegyelmében hálnak meg, a halál részesedés az Úr halálában, hogy föltámadásában is részesülhessenek.

2475. Krisztus tanítványai magukra öltötték „az új embert, aki Isten szerint teremtett, igazságosságban és igaz szentségben” (Ef 4,24). „Elhagyván a hazugságot” (Ef 4,25) el kell vetniük „minden gonoszságot, minden álnokságot és színlelést, és irigységet és minden rágalmozást” (1Pt 2,1).

2476. Hamis tanúság és hamis eskü. Az igazsággal ellenkező állítás, ha nyilvánosan hangzik el, különösen súlyos jelleget ölt. A bíróság előtt ez hamis tanúskodásnak számít. Ha eskü alatt tesszük, hamis esküről van szó. E cselekvésmódok hozzájárulnak egy ártatlan elítéléséhez, vagy egy bűnös fölmentéséhez, vagy a vádlott büntetésének növeléséhez. Súlyosan veszélyeztetik az igazságszolgáltatást és a bírák által kiszabott ítélet méltányosságát.

2477. A személyek becsületének tiszteletben tartása tilt minden olyan magatartást és beszédet, amely alkalmas arra, hogy igazságtalanul károsítsa őket. Bűnt követ el:

* vakmerő ítélettel az, aki még ha hallgatólagosan is, elegendő alap nélkül igaznak fogad el valami erkölcsi fogyatékoságot a felebarátban;

* megszólással az, aki mások létező hibáit vagy bűneit indokolatlanul föltárja olyanok előtt, akik arról nem tudnak;

* rágalmozással az, aki az igazsággal ellenkező állításokkal árt mások becsületének, és alkalmat ad a róluk alkotott téves ítéletekre.

2478. A vakmerő ítélet elkerülése érdekében mindenkinek, amennyire csak lehet, jóhiszeműen kell értelmeznie felebarátja gondolatait, szavait és cselekedeteit:

„Abból kell kiindulnunk, hogy minden jámbor kereszténynek egy másik homályos állítását vagy véleményét inkább kell jól értenie, mint elítélnie. Ha semmiképpen nem tudja jól érteni, kérdezze meg a beszélő szándékát, és ha az helytelenül gondolna vagy értene valamit, jóságosan feddje meg; ha ez nem elegendő, próbáljon meg minden alkalmas eszközt, mellyel kijózanítható és megmenthető a tévedéstől.”

2479. A megszólás és a rágalmozás a felebarát becsületét és tiszteletét rombolja. A tisztelet az emberi méltóság társadalmi elismerése, és mindenkinek természetes joga van neve tiszteletéhez, becsületéhez és tiszteletben tartásához. Ily módon a megszólás és rágalmozás sérti az igazságosság és szeretet erényét.

2.2.2. PÁPAI GONDOLATOK

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA MULIERIS DIGNITATEM KEZDETŰ APOSTOLI LEVELE

13. (...) Jézus tanításában és egész magatartásában semmi olyat sem találunk, ami – korának szokása szerint – az asszony hátrányos helyzetét tükröznél. Sőt ellenkezőleg, az ő szavai és tettei mindig kifejezik a nőt megillető tiszteletet és megbecsülést. A meggörnyedt asszonyt „Ábrahám leányának” nevezte, holott ez a kifejezés („Ábrahám fia” formában) az egész Szentírásban csak a férfiakat illette meg. Golgotára vezető útján Jézus így szólt az asszonyokhoz: „Jeruzsálem leányai, ne engem sirassatok!” Ilyen módon szólani a nőkről és a nőkhöz, nemkülönben így bánni velük, a kor uralkodó szokásához képest teljességgel „új” volt.

Ez még nagyobb jelentőségű volt azoknak a nőknek az esetében, akiket a közvélemény elítélt, mint bűnösöket, utcanőket, házasságtörőket. Ott van a szamaritánus asszony, akinek Jézus maga mondta: „Jól mondtad, hogy nincs férjed, mert volt ugyan öt férjed, de akid most van, az nem férjed.” Amikor az látta, hogy ismeri élete benső titkait, fölismerte benne a Messiást, és sietett, hogy közölje ezt a városbeliekkel. A megelőző párbeszéd egyike a legszebbeknek az Evangéliumban. Ott van továbbá a közismert bűnös asszony, aki minden elmarasztalás ellenére belépett a farizeus házába, hogy Jézus lábát kenettel megkenje. A házigazdának, aki ezen megütközött, Jézus ezt mondta róla: „Sok bűne bocsánatot nyer, mert nagyon szeretett”.

És végül talán a legjelentősebb jelenet az összes találkozások között, amikor Jézushoz vitték a házasságtörésen ért asszonyt. A provokatív kérdésre: „Mózes a törvényben megparancsolta nekünk, hogy az ilyet meg kell kövezni; te mit mondasz?”, Jézus így válaszolt: „Aki közületek bűn nélkül való, az vesse rá az első követ.” A válasz igazságának oly ereje volt, hogy „egyik a másik után eloldalgott, kezdve a véneken”. Jézus egyedül maradt az asszonnal. „Hol vannak? Senki sem ítélte el téged?” – „Senki, Uram.” – „Én sem ítéllek el; menj, és ezután már ne vétkezzél többé”. (...)

14. Jézus „a házasságtörésen ért asszony” történetében belépett egy asszony konkrét történeti szituációjába; a bűn örökségével terhes szituációba. Ez az örökség abban a szokásban is kifejezésre jutott, mely kiszolgáltatta a nőt a férfinak, de a nőben is mélységesen gyökerezik. Ilyen szempontból „a házasságtörésen ért” asszony története nagyon sokatmondó. Végül Jézus azt mondta neki: „Ezután ne vétkezzél többé”; de előbb fölébresztette a férfiak bűntudatát, akik vádolták és meg akarták kövezni az asszonyt. Jézus így kinyilatkoztatta mélységes képességét, hogy az emberek lelkiismeretét és cselekedeteit az igazság alapján képes megítélni. Úgy tűnik, Jézus ezt akarta mondani a vádlóknak: Ez az asszony minden bűnösségével együtt nemde mindenekelőtt a ti törvényszegéseiteknek, férfias igazságtalanságotoknak és gonosz szokásaitoknak bizonyítéka?

Ez az igazság érvényes az egész emberi nemre. A János-evangéliumban elbeszélte esemény számtalanszor ismétlődhet hasonló helyzetekben. Egy nőt magára hagynak „az ő bűnével” a közvéleménynek kiszolgáltatta, miközben az „ő” bűne mögött egy bűnös férfi rejtőzik, aki bűnben van az „idegen bűn” miatt, sőt, annak részese. De bűne csöndben, észrevétlen marad: „idegen bűnért” nem tűnik felelősnek! Olykor még vádlóként is képes föllépni, mint a fenti esetben, megfélemlítve saját bűnéről. Hányszor bűnhődik az asszony hasonló esetekben a férfi bűnéért (bár előfordulhat, hogy adott esetben ő a felelős), mégis egyedül ő bűnhődik. Hányszor marad anyaságával elhagyatottan, amikor a férfi, a gyermek atyja a felelősséget nem hajlandó vállalni? És társadalmunkban a sok „házasságon kívüli anya” mellett gondolnunk kell azokra a nőkre is, akik különböző – még a bűnös férfi részéről is jelentkező – hatások áldozataként „megszabadulnak” gyermeküktől még annak megszületése előtt. Megszabadulnak, de milyen áron? A mai közfelfogás megpróbálja mellőzni e bűn rosszát; de az asszony lelkiismerete nem képes felejteni, hogy elvette saját gyermekének életét; mint ahogy a természetéből sem tudja kioltani az élet elfogadására rendeltséget, amely „kezdettől” fogva „étoszába” van írva.

Jellemző Jézus magatartása, amelyet János írt le. Csak nagyon kevés helyen tűnik ki az ő hatalma – az igazság hatalma – az ember lelkiismerete dolgában. Jézus nyugodt, figyelmes és gondolatokba mélyedt. Nemde itt is, miként a farizeusokkal való beszélgetéskor, tudata a „kezdet” misztériumához kapcsolódik, amikor Isten az embert férfivá és nővé teremtette, és a nőt az ő női mivoltában az anyaságra való képességével a férfira bízta? A Teremtő a férfit is rábízta a nőre. Kölcsönösen egymásra bízta őket, mint Isten képére és hasonlatosságára teremtett személyeket. Ebben a rábízásban van a szeretet, a jegyesi szeretet mértéke: ahhoz, hogy egyik a másik számára őszinte ajándék lehessen, kölcsönösen ajándékként kell befogadniuk egymást. Ez a mérce mindkettőjüknek, a férfinak és a nőnek adatott „kezdetől” fogva. Az áteredő bűn után a férfiban és a nőben ellentétes erők hatnak a „bűn taplójához” kapcsolódó hármasság miatt. Ezek az emberben mélyről hatnak. Ezért mondja Jézus a hegyi beszédben: „Mindaz, aki bűnös vágyal asszonyra néz, szívében már házasságtörést követ el vele”. Ezek a közvetlenül férfinak mondott szavak megmutatják az asszony iránti felelősség alapvető igazságát: a felelősséget az asszony méltósága, anyasága és hivatása miatt. Közvetve vonatkoznak ezek a szavak az asszonyra is. Krisztus minden tőle telhetőt megtett, hogy a nők – ama kor szokásainak és szociális adottságainak keretében – tanítása és tettei alapján ismét megtalálják a maguk természetét és méltóságát. „A kettő egységének” örök isteni elgondolása alapján e méltóság közvetlenül magától a nőtől, mint önmagáért felelős alanytól függ, ugyanakkor a férfi felelősségére van bízva. Ezen az alapon hivatkozik Jézus a férfi felelősségére. Az asszony hivatásáról és méltóságáról szóló jelen elmélkedésünkben föltétlenül hivatkoznunk kell arra a szempontra, amellyel az Evangéliumban találkozunk. Az asszony méltósága és hivatása – de ugyanúgy a férfi is – Isten szívének örök forrásából fakad, de az időszerű emberi lét követelményei között, és szorosan összefügg „a kettő egységével”. Ezért minden férfinak magába kell tekintenie, és meg kell vizsgálnia, hogy az, aki mint feleség ugyanabban az emberségben nővérként bízott rá, nem lett-e a szívében házasságtörés tárgya; vajon az, aki hozzá hasonlóan a maga létének alanya, nem lett-e őbenne (tudniillik a férfiban) tárgyá: használat, gyönyör tárgyává?

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA RECONCILIATIO ET POENITENTIA KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

29. Az első alapvető igazságot az Ószövetség és az Újszövetség szent könyveiből ismerhetjük meg: Isten irgalmas és megbocsátó. Teljes ellentétben azzal az előítéllettel, mely az Ószövetség Istenét szigorúnak és megtorlónak állítja be, a zsoltáros és a próféták tanításában Isten leggyakoribb jelzője, hogy irgalmas.

Amikor az idők teljességében Isten Fia jött, mint bárány, aki elveszi a világ bűneit úgy jelent meg, mint akinek hatalma van a bűnöket megítélni és megbocsátani, aki nem azért jött, hogy elítéljen, hanem hogy megbocsásson és gyógyítson.

Ezt a teljhatalmat a bűnök megbocsátására Krisztus a Szentlélek által átadta egyszerű embereknek is, akik maguk is ki voltak téve a bűn cselvetéseinek, az apostoloknak: „Vegyétek a Szentlelket! Akinek megbocsátjátok bűneit, az bocsánatot nyer, akinek nem bocsátjátok meg, nem nyer bocsánatot.” Ez az evangéliumnak egyik legcsodálatosabb újdonsága! Ő ezt a teljhatalmat úgy adta az apostoloknak – ahogyan azt az Egyház kezdetétől fogva értelmezte –, hogy ez átadható az utódoknak, azoknak, akik maguktól az

apostoloktól kapják a küldetést és a megbízást az evangélium hirdetésére és Krisztus megváltói munkájának folytatására. (...)

A pap, a bűnbánat szentségének kiszolgáltatója – akár szentmisét mutat be az oltárnál, akár más szentséget szolgáltat ki – „Krisztus személyében” cselekszik. Krisztus, aki a pap által jelen van, és általa a bűnbocsátás titkát gyakorolja, úgy jelenik meg, mint az emberek testvére; mint irgalmas, hűséges és együttérző főpap mint pásztor, ki kész az elveszett bárányt megkeresni; mint orvos, ki gyógyít és erősít; mint az egyedüli tanító, ki az igazságot oktatja és Isten útjait mutatja; mint élők és holtak bírója, aki az igazság és nem a látszat szerint ítél.

FERENC PÁPA: ÜZENET A BÉKE 50. VILÁGNAPJÁRA

Ezen alkalommal az erőszakmentesség, mint a békét szolgáló cselekvés stílusa lesz üzenetem középpontjában, és azt kérem Istentől, segítsen mindnyájunknak, hogy tudjunk erőt meríteni az erőszakmentességből érzelmeinkben és személyes értékeinkben. Legyen a szeretet és az erőszakmentesség az a mód, ahogy egymáshoz viszonyulunk a személyek közötti, a társadalmi és a nemzetközi kapcsolatokban. Az erőszak áldozatai, ha ellen tudnak állni a bosszú kísértésének, a leghitelesebb tanúi lehetnek a béke erőszakmentes építésének. Bárcsak az erőszakmentesség lenne a döntéseinket, kapcsolatainkat, cselekedeteinket, s mindenféle politikát jellemző stílus, a helyi, mindennapos szinttől egészen a világméretű szintig.

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

A mai *evangéliumban* (Jn 8,1-11) Jézusnak a házasságtörő asszonnyal való találkozásáról hallhatunk. Talán mondhatjuk, hogy az egyik legmegrázóbb erejű szabadulástörténet ez, mely igen fontos Jézus személyének és az emberekhez való kapcsolatának megértésében.

A *kezdőének* (Zsolt 42,1-2) szorongatottságból Istenhez fohászkodó szavakat idéz, melyben az Úrtól kér igazságszolgáltatást az imádkozó: „Szolgáltass nekem igazságot, Istenem.” A jánosi szövegben erre az isteni igazságszolgáltatásra látunk példát. Ferenc pápa március 29-i bűnbánati liturgiájában kiemelte, az elbeszélés végén minden szereplő eltűnik, az asszony vádlói távoznak, egyedül Jézus marad vele. Szent Ágostont idézve mondja, „Csak ketten maradtak: a nyomorúságos asszony és az irgalmasság”. Az az isteni irgalmasság, melyet már a zsidó nép megtapasztalt egyiptomi szabadulása során.

Az *olvasmány* (Iz 43,16-21) szavai akár a bűnös asszony történetében is elhangozhatnának: „Most már ne arra gondoljatok, ami régen történt, és ne a múlt dolgaira figyeljete! Nézzétek: én valami újat viszek végbe” – Jézus lehajol az asszonyhoz, akiben meglátja a személyt, hiszen az ő szemében „a bűnös előbbre való, mint a bűn”.

Az ő szeretete „fáradhatatlan”, ahogyan a *kezdő könyörgés* fogalmaz: „életünkben az a fáradhatatlan szeretet vezessen, amellyel Krisztus szerette a világot”. Szintén Izrael történeti szabadulásményével kerül párhuzamba a személyes bűnök és az érte megszabott kínzó büntetés elengedése a *válaszos zsoltárban* (Zsolt 125,1-6): „Hatalmas

dolgot művelt az Úr vélünk, azért szívből ujjongunk”. Isten nagyvonalú és odaadó szeretete még akkor is képes utána nyúlni a bűnösnek, sőt, gyakran kiváltképp akkor nyúl utána, mikor a lehető legmélyebb és legbeláthatatlanabb helyzetben találja magát. Az asszonyra nem csupán a súlyos megaláztatás, hanem a fenyegető kínhalál várt – Jézus azonban néhány szavával feloldja ezt a gyötrelmes feszültséget és „valami újat” visz végbe. „Menj, de többé ne vétkezzél”, mondja Jézus az asszonynak. Ebben az egyetlen szóban, „menj” benne van az egész megszabadítás: az asszony továbbállhat a helyszínről, továbbléphet a múltján, a megaláztatásán, a bűnein, a szenvedélyek rabságából, mert Jézus ad neki egy új esélyt. Felszabadul és előtte áll a lehetőség: többé ne vétkezzék.

Jézus nem másítja meg a törvényt, nem kezd el vitatkozni a megkövezés általánosságban vett hasznáról vagy káráról, hanem megkerüli a puszta „paragrafusokat”. A törvénynek az irgalmas Isten szemszögéből való vizsgálatát láthatjuk az evangéliumban. A törvény betűjét abszolutizáló felfogás zárójelbe tételéhez kapcsolódhat a *szentlecke* (Fil 3,8-14): „Hiszen nem a törvény útján váltam igazzá, hanem a Jézus Krisztusba vetett hit révén.”

Jézus az asszony megmentése után azt mondja: „többé ne vétkezzél”. Ezzel cseng egybe az ószövetségi prófétai felhívás a megtérésre *az evangélium előtti versben* (Joel 2,12-13): „Teljes szívvel térjete vissza hozzám, mondja a mi Urunk Istenünk, mert jóságos és irgalmas vagyok tihozzátok!”. Nem a büntetés miatti félelem felébresztésével kapcsolódik össze itt a megtérésre való felhívás, hanem azért hív megtérésre az Isten, mert Ő irgalmas és jóságos a népéhez.

Az egyetemes könyörgésekben elhangzanak fohászok a házastársi hűségért, a lelkipásztorok bölcs és szelíd eljárásáért, az igazságszolgáltatás méltóságáért. Szép megfogalmazás hallható a hatodik könyörgésben, szintén kapcsolódva az evangéliumhoz: „...hogyan bűnbocsátó irgalmad ne könnyelműségre indítson minket, hanem irántad való szeretetre gyullassza szívünket!”. Az *áldozási ének* (Jn 8,10-11) a már elhangzott evangéliumból ismétli Jézus rendkívüli erejű szavait: „Asszony, senki sem ítélte el? Senki sem, Uram! Én sem ítélek el. Menj, de többé ne vétkezzél!”

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

Itt az alkalmas szent idő (62)

<http://nepenektar.hu/idoszak/nagybojt/liturgia/35/h/197/itt-az-alkalmas-szent-ido-en-tempus-acceptabile>

Ó Teremtőnk, hallgass minket (69)

<http://nepenektar.hu/idoszak/nagybojt/liturgia/35/h/204/o-teremtonk-hallgass-minket-audi-benigne>

Könyörülj, Istenem, én bűnös lelkemen (71)

<http://nepenektar.hu/idoszak/nagybojt/liturgia/35/cantio/206/konyorulj-istenem-en-bunos-lelkemen>

GITÁROS ÉNEKEK

Sillye Jenő: A Földről az égre

<https://www.youtube.com/watch?v=O47x13ijJLE>

Sillye Jenő: Fájdalmak férfira (Kristályóriás)

<https://www.youtube.com/watch?v=NFq4WuBlJuY&list=PLtuc3xvug-QGpmXcLoAfqoM3u5M2EL5wb&index=7>

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰVEK

Kovácsné Huszár Jolán: Megtérés

Nem kérdezi, hol voltál eddig,
Szép napfelkeltétől napestig...

Azt sem kérdezi: merre jártál?
Ő, nem kíváncsi, mit csináltál.

Hányszor csúfoltad, hányszor hagytad
Ha drága keresztjén kacagtak...

Elfelejtette minden vétked...
Csak átölel... csak szeret téged.

...Reszket a lábad? Szemed könnybe?
Mit mondjál neki, hogy köszönj be?

Csak hullj le szótlanul Elébe.
Neki nincs szüksége beszédre!

Túrmezei Erzsébet: Mire van szüksége Jézus tanítványának?

Tiszta szemre, úgy nézni és úgy látni,
Ahogyan Isten látja a világot.
Benne már az új teremtetést csodálni,
Mit igéjével elrejtetten alkot.
Nytott szívre: szeretni, átölelni
Világunk, mint Isten öleli át...
Mint Ő, mást elfogadni, felemelni...
M megbocsátani, mint Ő megbocsát.
Mesterükre! Egyedül Ő adhatja a nyitott szemet,
szívet, alázatot, erőt a szolgálatra...
s gyümölcsöt teremni csak így lehet.

Két testvér és a megbocsátás

Egy vidéki farmon élt két testvér egymás szomszédságában. Egy napon egy jelentéktelen félreértés kapcsán összevesztek. Eddig kölcsön adták egymásnak szerszámaikat, ameddig az egyik távol volt, a másik vigyázott a farmra, megbeszélték a problémáikat, de most egy csapásra minden megváltozott. Hiába a negyven éves szomszédság, most végül odáig fajult a dolog, hogy nem is álltak szóba egymással. Egy szép napos reggelen az idősebbik testvérhez bekopogott egy idegen férfi, aki munkát keresett egy-két napra. Először el akarta küldeni, de végül, amikor meghallotta, hogy ácsmester, és jól bánik a fával, megmozgatta a fantáziáját. Azt a feladatot adta neki, hogy a testvére és az ő telke határába

építsen egy kerítést. Olyat kért, amin még átlátni sem lehet, mert annyira haragudott a testvére.

Miután kiadta a feladatot és minden faanyagot, szerszámot, szeget a rendelkezésére bocsátott a mesternek, elment a városba. Az ács neki is látott a munkának. Estefelé, amikor visszajött az idősebb testvér megdöbbenve látta, hogy a telek határában, a kis völgyben nem egy kerítés, hanem ellenkezőleg, egy híd áll, mely összeköti az ő és testvére telkét.

Éppen akkor jött ki a fiatalabbik testvér, aki szintén megdöbbenve nézte a hidat, ezt mondta:

– Drága testvérem! Te képes voltál egy hidat építtetni, azok után, ami köztünk történt? Azok után, amiket tettem és mondtam?

Erre mindketten nagyon elszégyellték magukat, és a híd közepén egymásra borulva kibékültek. Ennek örömére kérték az ács mestert, hogy maradjon még pár napig, találnak neki valami munkát.

Erre a Mester így felelt:

– Nagyon szívesen maradnék, de még sok olyan hely van, ahol hidat kell építenem!

Nagyon sok ilyen ács mesterre lenne szükség, hogy felépített hídjaikkal összekössék, kibékítsék a megbántott, megsértett lelkeket. Akkor minden ember békében és boldogságban élhetne egymás mellett. De legyünk MI a magunk ács mesterei, és próbáljunk úgy élni, hogy embertársainkat ne bántsuk meg. Tetteinkkel és cselekedeteinkkel mutassunk példát embertársainknak. Ha így teszel és így cselekszel, TE magad lehetsz az az ács mester, aki hidat épít az egymással szemben álló és gyűlölködő emberek között!

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

– Teszek-e különbséget az ember és annak tettei, a bűnös és annak bűne között? Megnyilvánul-e ez a gondolkodásomban, a konfliktuskezelésemben, a szavaimban?

– Hogyan ítélekem mások felett?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

Urunk, Istenünk, segíts minket, hogy életünkben az a fáradhatatlan szeretet vezessen, amellyel Krisztus szerette a világot, és halálra adta értünk önmagát. Aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Imádság

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, küldd el a bölcsesség és az erősség Lelkét, hogy meg tudjam különböztetni a bűnöst a bűntől, s először mindig a személyt tekintsem, s ne annak a vétkét! Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

Az vesse rá az első követ, aki bűntelen közületek! (Jn 8,1–11)

(Forrás: Shutterstock)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Jézus engem sem ítél el.
- Az Úr hűséges: mindig mellettem marad, hogy megbocsásson, hogy szabaddá tegyen!

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Újból és újból elhatározom, hogy többet nem vétkezem - akkor is, ha tudom, Isten nélkül újra el fogok esni.
- Irgalommal járjak, tekintsek, beszéljek az emberek között!

IMPRESSZUM

A *Lectio divina* segédanyagok, amiknek felépítése a *lectio divina* módszer felosztását követi, segítik az evangéliumi szakasz imádságos elmélyítését.

Lectio divina segédanyag, Nagyböjt 5. vasárnap („C” év)
Borítófotó © Shutterstock

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

- liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
- a görög szöveget az SBLGNT (utolsó letöltés 2020. május 11.)
- latin fordítás: Vatikán online ar chivuma (utolsó letöltés 2020. május 14.)
- további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Az egyháziatyák gondolatait a Catena Aurea német nyelvű kiadvány alapján Asztalos Livia fordította.

Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Pápai gondolatok: regi.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)

Kovácsné Huszár Jolán: Megtérés – <https://keresztvenversek.wordpress.com/tag/evangelizaciora/>

Túrmezei Erzsébet: Mire van szüksége Jézus tanítványának? –

<https://keresztvenversek.wordpress.com/tag/megbocsatas/>

Két testvér és a megbocsátás – <http://jobbveledavilag.hu/a-megbocsatas-tortenetei?fbclid=IwAR3lN8KgfEhxqw-egfj2T5XAeEG8lgPkVlU2DjL2efoAnDWNMtcDiUDz2no>

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a *lectio divina* munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Livia, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Grász-Szily Boglárka, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzszenifer, Nyúlné Révfalvi Ildikó, Paal Ágnes, Rác Dávid, Rác Édua Anna, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Vermes Nikolett, Zimonyi Géza.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2022

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levelcím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu